

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 22. Zettortdeenâ 29tâ Mei 1841.

• Basnizas pulksteni. (Virma puffer.)

Dirvi jauneklî kahdureis no zeema us pilsefhtu pahrgahje, un dasch daschadi kohpâ runnaja. Un tee pulksteni us basnizas tohrneem tappe swanniti, un skanneja ir smalki, ir dohbi. Tas Dahwidam lohti patikke, un winsch fazzija: „man gauschi tihf klausitees, kad feschus swanna wakkards un lai Deews man wehle, kahdureis ar tahdu kohschu skannu nahwê aismigt.“ Bet winna beedris Tihpalts atfazzija: „fo nu neeki! Man ar basnizas pulksteneem naw nekahda dakta, mannis pehz lai wiffus kohpâ farwedd un welf, ka tew auffs pahryplihst, kad tiffai masais pulkstens atleek, ar fo puffedeenu swannihst. Za man irr patihkama skanna, kas pee galda fouz.“

Un no ta brihscha scho jauneklu zekli atschkihrahs. Tihpalts nogahje, un dabbuja sawa tehwa mantas, un fazzija us sawu dwehsele: „nu manna dwehsele, tew irr leels mantas padohms us dauds gaddeem; duffi, ehd un dserr lihgsinodamees!“ Un winna dwehsele labbaku sinnu ne gaidija, bet to ween jehdse, kahdus gahrdumus dabbuhs ehst un dsert.

Bet winsch tâ eeradde dsihwoht: no rihta pulksten dewinds jeb desmitds winsch no aismidschu mahjahm zehlahs, un gahje apfehstees us mihfstula sehtu. To padarrijis, un pahru reises schahstijis, winsch pagirras dsehre. Un pilnu sudraba kanni ar kappeju isdsehris, winsch sawu deenas darbu-fahze. Prohti usrakstija us zeddeli, fo pawaram buhs preekseh puffedeenâ taifihst. Un kad tâ winna dwehseles apdohms bija zaur spalwu tezejis, winsch kahdu puffedestundinu ar gaffeli un ar wihnu glahsi neekoja. Un kad winsch bija kahdu irbiti noknahpajis, jeb karraschu eekshas pahrraudsijis, winsch sahze

galwu laust. Ar fo? Ar jaunu riftu preekseh-raksteem, fo no gahrdmuttehm Londonê un Parihse dabbuja zaur pastu. Un ar teem dohmâs pameelojees, winsch arri sawu wehderu pameeloja pee maltites, un riftigi desmit riftes apsmekkeja, un slaweja jeb smahdeja, ka kurreu pawars winnam bija pehz muttes notrahpijis. Sin-nams nu, ka waijadseja wehderu paduffinaht, un stundu apfahrt pagulleht. Us pawakkaru winsch pee trakteera gahje, fur pihpes stipri kuhpeja, bet galwas wehl wairak. Un kad tur gan mutti slazzinaja, bet sohbeem neko dewe graust, winsch atkal palikke isfalzis, un labbu wakkarehdeenu peenehme, zif ween waijaga. Us kad us tahdu wihsi winnam galwa palikke tufschâ, tad winsch atkal gulleht eedams filtu wihnu ar wirzehm eedsehre, un miglu taifijahs, lai meerigi fapni nahktu.

Schahda dsihwe winnam tâ isdewahs, ka uhdens discheem gurkeem. Winsch uspampe ka gurfis, palikke appalsch ka gurfis, spihdeja ka gurfis, leelu ruhmi aisnehme ka gurfis, un kad winsch kahjas un rohkas appalsch galda pabahse, tad wahjas azzis, to leelu pawehderu pahrgaldu pahri breeduschu eeraudsidamas, gandrihs warreja dohmaht, ka tur naw zilweks, bet pateeff negantais milsu gurfis. To deggons winnam fenn bija pasuddis waigu starpâ, azzis bija ar taukeem apnemtas, un apfaklis ar fruchtim lihds stahweja.

PeHz Tihpalta kungs pats sawds taufds noslahpe. Un kad gribbeja debbefis tapt, redst debbesu durwis par schaurahm atraddahs.

(Zurpmael belgums.)

• Za dahrga pehrle.

Lenore, weena meitina paschâ jaunumâ un pilnâ spehla, bija mihliga un saderriga ar zit-

teem; strahdaja muddigi un pabarrija uestizzigi wissu to, kas winnai bija uswehlehts, un ihstis preeks bija wisseem winnu usskattoht. — Winna bija weens stahds, ko tas mihlais pestitais sawa augsta dahrsa, tanni Paradisje dehsliht gribbeja, kur pahrgalwigi puisci, un zeetfirdigas meitas tahs pukkes ne warr famaitaht.

Lenore dabbuta dellamu fehrigu, un kad winnai lohti patikke wehl pafaulé dsihwoht, tad winna eesahkumá ne dohmaja dauds us sawu pehdigu stundinu, un ne mas ne fataisijahs noeet us sawa tehwa muhschigeem dsihwohleem. Winnai truhke wehl ta atdsimshana zaur uhdeni un garu. Pehdigi, kad winnas wesseliba arween jo wairak nowihte, tad tikkai winna sahze us sawu nahwi fataisitees. Rahdas diwas neddelas preeksch winnas nahwes, winnai bija grubta zihnisshana; — breefmigas meesas un dwehfeles sahpes rabdija, ka gan drihs winna sawu tezzeschanu pabeigs; bet pirms tas notikke, gribbeja tas Kungs winnai to eekschfigu meeru dahwinah; wissi grehfi winnai stahdijahs wissá sawa bahrgumá preeksch azzim, un winna schlitte, ta leelaka stary wisseem grehzineekeem buht, kaut gan winnas dsihwoschanu dascham par preekschshimi warreja list; — sawa firdi winna brehze us to ihstenu behrnu-mihlotaju, un tas, kas tik labpraht peedohd, atlaide tohs grehkus ir winnai, to nomasgadams ar sawahm affiniim. Meers un preeks pildija nu winnas firdi, un winna pilná balsi isfauze: „Jesus irr labs; Winsch man irr wissus mannus grehkus peedeewis; es to elli biju pelnijuse; — bet winsch mannim dahwina muhschigu dsihwoschanu.“ Wissa nahwes isbaile pee winnas bija sudduse, un winna ar leelu ilgoschanu, ilgojahs ar sawu pestitaju saweenota tapt. — „Es gribbu pee manna mihla kunga Jesus eet, isfauze winna arween; winsch irr labs un mihligs!“ Sahpes nekahdas winna wairs ne manniya, un stahstija wisseem, kas winnu apmekleja, zil lohti mihligs tas pestitais effoh. Winna luhdse arri skohlmeisteram, lai wisseem behrneem tanni skohla, kurrá winna bija, winnas wahrda peedohschanu luhdsoht, ja winna weenam jeb oh-

tram kaut ko kauna buhtu darrijuse, un liffe winnus pamahziht, arri pee ta mihla pestitaja steigtees. Winna liffe arri wehl winneem fazziht, ka Jesus wissus grehkus winnai peedewis, un ka winna tapehz arri no winneem peedohschanu luhdsotees. Winna noschelloja gauschi, ka tik dauds laika, kurrá winna ihsti us sawu dwehfeles swehtibu buhtu warrejuse dohmaht, welti aisgabjis, un sazzija, ka winna teescham zittabi dsihwoht sahktu, ja tas Kungs winnai wesselibu atdahwinatu. Pehz schahm firds-juschannahm tappe winna rahma un meeriga, un runnaja ittin mas lihds patt sawai pehdigai stundinai, kurrá Deews arri weená swehtdeená atsuhtija. Skohlmeistars winnai lassija ikrihta weenu nodallu no bihbeles preekschá, luhdse Deewu lihds ar winnu, un ar winnas wesselibu rahdijahs labbaki, ne ka tannis pagahjuschás deenás; winnas azzis bija gaischas, un winna bija arween pee pilna prahra. Ap basnizas-laiku greese winna sawas gaischas aztinas us debbesim, falikke sawas rohkas, un — islaide sawu dwehseli.

* * *

• Tee trihs draugi.

Weenam zilwekam bija trihs draugi. Diwas no teem winsch mihloja lohti; tas treschais, lai gan tas ar winnu wiss labbaki dohmaja, winnam ne bija tik mihlsch. Weenreis winsch tappe aizinahs preeksch teesas, kur gauschi bet newainigi bija apsuhdsehts. „Kursch no jums,“ prassija winsch saweem draugeem, „gribb ar mannim nahkt, un mannu beswainibu apleezinah? jo es esmu bahrgi apsuhdsehts, un tas sohgis dusmojahs.“ Tas pirmais no winna draugeem tuhlin aisbildinajahs, ka daschada darba deht, winnam ne warroht lihds eet. Tas ohtris winnu pawaddija lihds ta sohga nammandurwim, tad greesehs apfahrt un gahje atpakkal, bihdamees no dusmiga sohga. Tas treschais, us kurrá winsch wismasak bija zerrejis, gahje sohda-namma eekschá, runnaja preeksch winna, un apleezinaja winna beswainibu tik drohschi un preezigi, ka tas sohgis winnu walkam laide un wehl apschinkwoja.

Trihs draugi irraid tam zilwekam schinni pafaulé. Rahdi schee gan rahdahs nahwes stundâ, kad winnu Deews preeksch teefas aizina?

Ta nauda, winna pirmais un wisflabba-kais draugs, winnu atstahj wisspirms un winnam ne eet lihds. Winna raddi un draugi winnu pawadda lihds kappâ durwin un gree-schahs atpakkat us sawahm mahjahm.

Tas treschais, kurreu winsch eeksch dsihwibas wiswairak aismirfe, irr winna mihlestibas darbi. Schee winnu tiklai ween pawadda lihds ta sohga gobda-frehslam; schee eet papreekschu, runna preeksch winna un atrohd schehlastibu.

* * * • Tas firngalwis.

Deewabihjigs firngalwis stahweja ween-reif kalnina gallâ, winna matti balti kâ sneegs spihguloja, apspihdeti no beidsameem faules starreem, kas patlabban ais tahleem kalneem noreeteja, kurreu wirfgalli wehl ilgi farkanâ apgehrbâ mirdseja. Winnam blakkam stahweja winna dehla dehls, weens finuks septinu gaddu wezs puifihstis, kas drihs sawas sillas aztinas us teem kalneem mette, drihs atkal us augschu sawam wezstehwam azzis skattijahs un pehdigi schohs wahrduš isfauze: „Ak zil jauki, zil jauki! — Redseet mihlais wezstehws, to jauku farkanumu; redseet, kâ ta faule winnus augstus kalnu gallus awselsti! Labpraht es ar jums katra wakkara scheitan atnahktu, to fauli norehtejam redseht, juhs gan jaw esseet dauksahrt to noreet-johd redsejusch, woi ne teefa mihlais tehtih?“ — Tas wezats, kas pa tam dsillâs dohmâs stahwejis, un sawas azzis daschubâhn bija us debbestim pazehlis, atbildeja: „Ja mans mihlais behrns, tama taifniba. Daschkahrt es stahweju us scho kalnina, un skattijohs us winneem kalneem kad peckuffis no deenas darba un farkstuma muhsu mahjina atpakkat nahzu. Jaw, kâ behrnam bija man preeks pahr Deewa brihnuma darbeem, un daschkahrt es atrahwohs no pafaules trohksna, dabbas fluffumâ to meeru mekheht, pehz kurreu manna dwehsele ilgojahs. Man tad bija tik labbi, un tatschu tik behdigi un

bail ap firidi, un weena fluffa ilgoshana, ja ta dsilla awsinaschana mannas grehzigas buhschanas mannim fazzija, ka man wehl kas, — ja wis truhkst, prohti: tas ihstais Deewa meers; to dewe man tas labbais gans; sawas affinis winsch man likke to atrast, tad tappe manna firds meeriga; jo es atraddu to, ko manna dwehsele mihlo. — Us winneem kalneem azzis mettoht, es atgahdajohs to wahrdu ta Deewabihjiga dseedataja: — „Es pazeltu sawas azzis us teem kalneem no kurrenes man palihdsiba nahk; manna palihdsiba nahk no ta Runga, kas debbesti un semmi darrijis,“ un tad manni septin desimits, pafaulé nodsihwoti gaddi, kâ ehna mannai dwehselei garram gahje. — Schi awzerreschana manni noskundina un eepreezina; manna grehzigâ buhschana manni noskundina, un ta muhschiga schehlastiba manna pestitaja manni eepreezina; — tas dohd man daschadas dohmâs firdi. Ta noreetedama faule irr weena sihme manna firma wezzuma, un drihs arri manna dsihwibas faule noreetehs, jo ta jaw dohdahs us no-eeschanu; bet manna tizziba luhko tahlaki, raugahs us turren, kur man ta muhschiga faule, kas nekad ne noeet, un ne muhscham sawu spohschumu ne pafaude, — us raddu raddeem spihdehs. Warr buht, ka schi irr ta beidsama reise, — man kâ schkeet, — ka es scheitan stahwu; bet es preezajohs us labbaku dsihwoschanu, es esmu drohsch no schihs pafaules schkirtees, un pee manna dahrga pestitaja Jesus no-eet.“ Pee scheem wahrdeem mirdseja pateizibas affaras ta firngalwja azzis. — Tam puifitim pafscham tappe ta firds lohrita; arri winsch raudaja; — bet behdu un schehluma affaras, par to ahtru schkirschanu no sawa mihla wezstehwa, un fluffu winsch awnehmahs sawâ firdi, winna pehdahm pakkal staigahk. Abbi diwi winni greefahs atpakkat us sawahm mahjahm, un no rihta, kad tas masais puifihstis sawu mihlu wezstehwu ar weenu „Labriht“ awweizinaht gribbeja, winsch atradde tiklai gultâ winna nobahlschas meefas; winna schihs pafaules dsihwoschanas faule bija isdsiffuse, un winna dwehsele tai muhschiga meera-dsihwokli eegahjuse.

• Bailiga mehginaschana.

Kad Napoleons, tas zirkahrtigs Sprantschu-semmes keisars, us Belgieru semmi gribeja nooet, winsch gudram ammatneekam, kas no tehrauda un dselses skunstigas leetas pratte istaisiht, litte pee fewim atnahkt, un winnam prassija: Woi winsch tam warretu no tehrauda freklu pataisihkt, zaur kurreu nedj sohbinda zirtens nedj biffes schahwums warr zaur speestees? Tas skunstineeks to apsohlija un prassija par tam 18000 ohrtes. Kad winsch noliktâ laikâ to freklu noneffe, pawehleja winnam Napoleons to apwilkt. Tas skunstineeks to darrija. Nu nehme Napoleons divi pistoles un fazzija: „Mehs gribbam taggad raubsiht, woi taws darbs til zeets un stipris, kâ tu to taisiht apsohliji.“ — Winsch schahwe to weenu pistoli us ta skunstineeka kruhti un ta lohde sprahge atpakkat. „Greesees apfahrt!“ sauze Napoleons. Tas meistars to darrija. Ta ohtra pistole tappe us mugguru ischauta un ta lohde atsprahge arri atpakkat. Tas lohti sabihjees skunstineeks dohmaja jaw nu few swabbadu, bet Napoleons panehme wehl weenu treschu pistoli un schahwe ar to wehl divi reises us to drebbedamu meisteru, bet ir pee scheem schahweneem ne warreja ta lohde few zaur ispspeestees un sprahge atpakkat. „Taws darbs irr labb,“ fazzija Napoleons, „zif tu par to prassi?“ — „18000 ohrtes,“ atbildeja stohstidamees tas skunstineeks. „Ne tâ, mans draugs,“ fazzija Napoleons, „es few dohmju 36000 ohrtes par tawu meistera darbu,“ un rakstija winnam sibmi, kas rahdija, ka no keisera mantas kambara schi nauda ismaksajama. R. B.

Teefas fluddinaschana.

No Wiktes pagasta teefas tohp wissi parradu deweiji ta nosihkufcha libdschinniga Wiktesmuischas fainneeka Rumbu Radsiu Janna Schwember, pahr kurra mantu inventariuma- un zittu trubkumu deht konkurse nospreesta usajinati, libds 7tu Juhni f. g. ar sawahm

taisnahm prassichanahm pee schibb pagasta teefas peesteetes, so wehlat neweenu wairs ne klausibe. To buhs wehrâ nemt! Wiktes pagasta teefa, tai 12tâ April 1841. I

(L. S.) + + + Krische Freymann, peesehdetais.
(Nr. 19.) G. Reichmann, pagasta teefas frihweris.

Wissi tee, kam kabbas taisnas parradu prassichanas buhtu pee ta nomirruscha Jaun-Saufes Dubneskrohdineeka Uns Kanipan mantas, tohp usajinati, libds 11tu Juhli f. g. schein peesteetes. Krohna-Saufes pagasta teefa, 10tâ Mei 1841. 3

(L. S.) Andrei Kappel, pagasta wezzakais.
(Nr. 146.) J. Boehme, pagasta teefas frihweris.

Zaur scho teek sinnamu darrihts, ka tam Kerklinu fainneekam Grahwu Jahnim tai nakti no gta us 10tu Mei f. g. behra fehwe 5 gaddus wezza no ganibahm sagta, turprettim winnam wezs pahts sirge ar ittiu ihfi nogreestu asti atstahts; tâ arri tam Kohkumuischas fainneekam Widschu Jurrim weens pahts usaudsis sirge, so winsch schogadd Stuhrumuischas turgu pirzis, un tur pat atkal sagts tappis, un weens pee Kerklinu pagasta peerakstihst puissis 15 — 16 gaddus wezs, ar wahrdu Mikkelis, preeksch kahdahm diwi neddelahm no sawa fainneeka aismuzzi; tâlabb tohp ikkatram peekohdinahts, scho behgli ne peetur-reht, un pahr teem sagteem sirgeem, kad tohs kur ussihmetu, schai pagasta teefai sinnu doht. Kerklinu pagasta teefa, 21mâ Mei 1841. 3

(Nr. 45.) + + + Johann Hellmann, preekschsehdetais.
W. Kreet, teefas rakstu weddejs.

Zitta fluddinaschana.

Tas kurpneeka-meisters Wauskâ Karl Wilhelm Ze-lowsh, ir jaw pagahjuschâ seemâ tohs flauzannus lohpus Jaunamuischâ — pee Keel-Bersteles peeder-riga — us arrenti nehmis, un, kad winnam nau-das ne bija libds, sawu meistera-grahmatu Eih-lam atstahjis, prett kurrakm winsch norakstu no muhsu norunnatas kuntraktos dabbuja. Libds schai deenai winsch wairak naw meldejees, un es wissus zittus, kas schohs lohpus us arrenti gribbeja nemt, esmu atraidijis. Es talabb winnu zaur scho usajinaju, azzumirkli fewi meldeetes, jeb sagaidht, ka es sawu taisnibu, kâ arri sawas schahdes un isdohschanas, ar teefas paligu meleschu. Keel-Berstele, 13tâ Mei 1841. 3

Karl Phil. Behr.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernumentt augstas waldischanas puffes: Waldischanas-rahts U. Weitler.

No. 189.